Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union
TRIGGER: 617309-EPP-1-2020-1-SK-EPPKA2-CBHE-JP

WP2: Tadbirkorlik ta'limi va ko'nikmalarini rivojlantirishni kuchaytirish

D 2.2 Toshkent davlat transport universitetining tadbirkorlik ta'limini qo'llab-quvvatlash sxemasi

Deliverable	D 2.2 Tadbirkorlik ta'limini qo'llab-quvvatlash bo'yicha universitet sxemasi
Muddat	31.12.2022
Hamkor(lar)	Tashkent davlat transport universiteti
Versiya	v03
Holati	Yakuniy
Tarqatish	Ommaviy hisobot

Izohlar

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union
TRIGGER: 617309-EPP-1-2020-1-SK-EPPKA2-CBHE-JP

TRIGGER ҳамкорлар

Technical University of Kosice *Slovakia*	
L.N. Gumilyov Eurasian National University *Kazakhstan*	
Atyrau State University *Kazakhstan*	
Toraighyrov University *Kazakhstan*	
Termez State University *Uzbekistan*	
Namangan Institute of Engineering and Technology *Uzbekistan*	
Jizzakh Polytechnic Institute *Uzbekistan*	
Tashkent State Transport University *Uzbekistan*	
Dangara State University *Tajikistan*	
Khorog State University named M. Nazarshoev *Tajikistan*	
Kulob State University *Tajikistan*	
University of Applied Sciences BFI Vienna *Austria*	
Université Côte d'Azur *France*	

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union
TRIGGER: 617309-EPP-1-2020-1-SK-EPPKA2-CBHE-JP

ASTRA *Slovakia*	
IDEC *Greece*	

Acknowledgement: TRIGGER is co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union under Grant Agreement № 617309-EPP-1-2020-1-SK-EPPKA2-CBHE-JP

Disclaimer: The views and opinions expressed in this publication are the sole responsibility of the author(s) and do not necessarily reflect the views of the European Commission

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union
TRIGGER: 617309-EPP-1-2020-1-SK-EPPKA2-CBHE-JP

Мундарижа

1. Kirish
2. OTMning tadbirkorlik ta'limini rivojlantirish siyosati va strategiyasi
3. OTMning tadbirkorlik ta'limini oshirish bo‘yicha maqsad va vazifalari
4. Tadbirkorlik ta'limini oshirish bo‘yicha chora-tadbirlar
5. Kerakli resurslar, infratuzilma va atrof-muhit
6. Bajarish muddati va mas'ullar

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union
TRIGGER: 617309-EPP-1-2020-1-SK-EPPKA2-CBHE-JP

1. Kirish

Ushbu hisobotda Toshkent Davlat Transport universitetida tadbirkorlik ta'limini qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha universitet sxemasi haqida umumiy ma'lumot berilgan. Tadbirkorlik ta'limi sxemasi "Erasmus+ Oliy ta'lim sohasida salohiyatni oshirish" loyihasining "O‘rta Osiyoda bitiruvchilarning ishga joylashishiga sharoit yaratish orqali talabalar uchun innovatsion yondashuvlar va tadbirkorlik ko‘nikmalarini shakllantirish" (TRIGGER) loyihasi "tadbirkorlik ta'limi va malakasini oshirish" (TP2) bo‘yicha 2-ish to‘plami doirasida ishlab chiqilgan. Tadbirkorlik ta'limi sxemasi to‘g‘ridan-to‘g‘ri Toshkent Davlat Transport universiteti tomonidan ilgari ishlab chiqilgan 2-son (Deliverable 2.1 ga qarang)."tadbirkorlik ta'limi bo‘yicha status-kvo to‘g‘risidagi hisobot", ishchi kuchi bozori talablari va bilim/ko‘nikmalarning nomuvofiqligi ga asoslanadi "

Tadbirkorlik ta'limi sxemasini keyingi bo‘limlarda batafsilroq bayon qilishdan oldin, TRIGGER loyihasida qo‘llaniladigan tadbirkorlik ta'limi tushunchasining qisqacha mazmuni quyida keltirilgan:

- **Tadbirkorlik ta'limi** (EE) talabalarga o‘z-o‘zini ish bilan ta'minlaydigan tadbirkor sifatida ham, tashkil etilgan tashkilotlarda xodim sifatida ham turli muhitlarda tadbirkorlik harakatlarida g‘oyalarni yaratish uchun bilim, ko‘nikma va motivatsiya berishga intiladi (EC 2015, Lack Alcumpucus va boshq. 2020).
- **Tadbirkorlik** barcha o‘quvchilar uchun shaxsiy rivojlanish, faol fuqarolik, ijtimoiy inklyuziya va ish bilan ta'minlashni qo‘llab-quvvatlovchi asosiy vakolatdir (qarang Yevropa komissiyasi va boshq. 2016: 21).

OTMlarning tashkiliy o‘zgarishi zarur, chunki" tadbirkorlik va innovatsion kun tartibini amalga oshirish qobiliyati boshqaruv tartiblariga, OTMlarning tashkiliy salohiyatiga va institutsional madaniyatiga hamda atrofdagi iqtisodiyotning xususiyatlariga bog‘liq " (OECD 2019: 12)

2. OTMning tadbirkorlik ta'limini rivojlantirish siyosati va strategiyasi

Hozirgi kunda universitetimizda talabalar tadbirkorligini rivojlantirish, talabalarni kichik biznesga kirishda qo‘llab-quvvatlash, boshlang‘ich kapital manbalaridan foydalanish tizimini kengaytirishning samaradorligini oshirish borasida qator islohatlar olib borilmoqda.

Masalan, Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev raisligida yoshlarni ish bilan ta'minlash va ularning bo‘sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish, yoshlarning

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union
TRIGGER: 617309-EPP-1-2020-1-SK-EPPKA2-CBHE-JP

munosib daromad topishlari uchun shart-sharoitlar yaratish yuzasidan belgilangan vazifalar, yoshlarga ajratilayotgan kreditlardan qanday qilib to‘g‘ri foydalanishni bilish masalalari yuzasidan "Yoshlar kitobi", mustaqil tadbirkorlarga va ularni oyoqqa turg‘azishda amaliy yordam ko‘rsatildi. Shuningdek, Prezidentimizning yoshlar kuni tadbiridagi nutqida 650 milliard so‘m mablag ' 700 000 dan ziyod yoshlarning muammolarini hal etishga yo‘naltirildi. 2 yilda 4 ming nafar yoshlarning biznes loyihalari uchun 400 trillion 174 milliard so‘m imtiyozli kreditlar ajratildi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 5 iyundagi Farmonida belgilangan maqsadlar ijrosini ta'minlash maqsadida. PQ-3775"O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatimizda amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida" gi Farmoniga binoan (http://lex.uz//docs/3765586) Toshkent Davlat Transport universitetida " yosh tadbirkor-davlat yordamchisi."ochiq suhbat bo`lib o`tdi. Tadbirda universitet ma'muriyati va yoshlar, bank tizimi va mehnat va bandlik bo‘limi vakillari ishtirok etdilar. O‘zbekistonda talabalarning tadbirkorlik faoliyatini qo‘llab-quvvatlash uchun yaratilgan mexanizmni boshqarish, sarflangan mikrokreditlarni yo‘naltirish va biznes loyihalar natijalarini oldindan bilish bo‘yicha amaliy takliflar berildi.

Talabalarni tadbirkorlikka yo‘naltirish, yangi biznes loyihalar va startaplarni qo‘llab-quvvatlash maqsadida universitetimiz talabalar o‘rtasida tadbirkorlikni rivojlantirish strategiyasini ishlab chiqilmoqda. Xususan, talabalar tadbirkorligini rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, yoshlar tadbirkorligini tashkil etishga ko‘maklashish, imtiyozli kreditlar ajratish, joy ajratish, moddiy-texnik vositalar bilan ta'minlash dasturlarini ishlab chiqish, kasbiy bilimlarni egallashga qaratilgan tadbirlarni amalga oshirish, rejalarga o‘zgartirish kiritish, ishlarni muvofiqlashtirish tajribali tadbirkorlar bilan hamkorlikda ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini yanada rivojlantirish va boshqalar.

Bu maxsus iqtisodiy tayyorgarlik bilan cheklanib qolmasligi kerak. Iqtidorlarni, rag‘batlantirish, shaxsiy fazilatlarni tashxislash, universitet xodimlari va talabalarining biznes ta'limi tizimidagi shaxsiy tadbirkorlik salohiyatini o‘rganish faollashtirish uchun samarali usullarni qo‘llash kerak

3. OTMning maqsad va vazifalari tadbirkorlik ta'limini oshirish

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union
TRIGGER: 617309-EPP-1-2020-1-SK-EPPKA2-CBHE-JP

Yuqoridagi strategiya asosida Toshkent davlat transport universitetining maqsadi:

Birinchidan, biznesni boshlash va rivojlantirish uchun zarur bo‘lgan maxsus bilim va ko‘nikmalarni egallashni ta'minlash;

Ikkinchidan, tadbirkorlikka qiziquvchi barcha talabalarning ma'lumotlar bazasini yaratish;

Uchinchidan, universitetning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash (tadbirkorlikka oid yangi adabiyotlar bilan ta'minlash, zamonaviy jihozlangan laboratoriyalar va ilmiy markazlarni yangilash, veb-saytning tadbirkorlik haqidagi bo‘limini ishlab chiqish, tadbirkorlik ko‘nikmalarini shakllantirish uchun platforma yaratish);

To‘rtinchidan, talabalarga davlat sxemasini, xususiy sektorni yoki ularni qo‘llab-quvvatlash va kengaytirish uchun ikkalasining kombinatsiyasini moliyalashtirish bo‘yicha maslahat berish, davlat tomonidan taqdim etilgan imtiyozlardan foydalanish; talabalarga laboratoriya va tadqiqot markazidan g‘oyalarni amalga oshirish uchun Pro bono asosida foydalanishga ruxsat berish.

Beshinchidan, universitetimizda talabalarning biznes tashabbuslari, boshlang‘ich loyihalari va harakat tadqiqotlari natijalarini amalga oshirishni qo‘llab-quvvatlash, ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish sohalarida yosh tadbirkorlarning loyihalarini har tomonlama qo‘llab-quvvatlash.

Yuqoridagi maqsadlarni amalga oshirish uchun bajariladigan vazifalar:

- ish o‘rinlarini yaratadigan biznesni boshlash uchun;

- tadqiqot natijalarini tijoratlashtirish;

- talabalar tomonidan biznesni boshlashni rag‘batlantirish;

- universitet spin-off kompaniyasining aktsiyadori bo‘lishi mumkin;

- yozma strategik hujjatga ega bo‘lish.

4. Tadbirkorlik ta'limini oshirish bo‘yicha tadbirlar va chora-tadbirlar

Universitetimiz tadbirkorlik ta'limini rivojlantirish bo‘yicha bir nechta tadbirlarni rejalashtirmoqda. Jumladan, 2021-2022 o‘quv yilida qabul qilingan talabalar uchun o‘quv dasturiga o‘zgartirishlar kiritish, 2022-2023 yillarda qabul qilinadigan talabalar uchun tadbirkorlik bilan bevosita bog‘liq bo‘lgan fanlarni

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union
TRIGGER: 617309-EPP-1-2020-1-SK-EPPKA2-CBHE-JP

joriy etish.

Tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash markazini tashkil etish. Markazning asosiy maqsadi talabalarni tadbirkor bo‘lishga o‘rgatishdir. Kursni tugatgandan so‘ng, notijorat va jamoat tashkilotlari, davlat hokimiyati va mahalliy hokimiyat organlarining samarali hamkorligiga ko‘maklashish, o‘z biznesini rivojlantirish niyatida bo‘lgan talabalar loyihalarini amalga oshirishni ta'minlash.

Tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash markazida biznes-inkubator yaratish. Biznes-inkubator yosh tadbirkorlarning boshlang‘ich loyihalarini rivojlanishning barcha bosqichlarida, g‘oyalarni rivojlantirishdan tijoratlashtirishgacha qo‘llab-quvvatlaydi. Biznes-inkubator, shuningdek, ijaraga olingan ofis maydoni, yuridik va marketing xizmatlarini topishda yordam beradi.

Talabalarning tadbirkorlik faoliyatini jalb qilish va rivojlantirish uchun muntazam ravishda treninglar va seminarlar o‘tkazish. Yosh tadbirkorlarning biznes g‘oyalarini amalga oshirish uchun investitsiya va venchur kompaniyalarni jalb qilishda yordam ko‘rsatish.

5. Kerakli resurslar, infratuzilma va atrof-muhit

Yuqoridagi tadbirlarni amalga oshirish uchun xodimlarning, bizning holatlarimizda professor-o‘qituvchilarning malakasini oshirish, markaz xodimlarining ish haqini to‘lash, talabalarning malakasi va tajribasi.oshirish uchun taniqli tadbirkorlarni muntazam ravishda seminarlar, rag‘batlantirish uchun mahorat darslari o‘tkazishga taklif qilish kerak.,

Shuningdek, darslarni o‘tkazish uchun sinflar, maslahatlar, zarur xizmatlarni ko‘rsatish uchun texnik jihozlar kerak.

G‘oyalarni amalga oshirish uchun moliya kabi tashqi resurslar ham zarur bo‘lib, ular muassasa ichida yig`iladi va hukumat tomonidan subsidiyalanadi. Venchur kapital kompaniyalari bilan munosabatlarni shakllantirish va mustahkamlash.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union
TRIGGER: 617309-EPP-1-2020-1-SK-EPPKA2-CBHE-JP

6. Bajarish muddati va mas'ullar

Strategiya / siyosat ustuvorligi	Maqsad / vazifa	Faoliyat / o‘lchov	Kerakli manbalar	Bajarish muddati	Javobgar	Yutuq ko‘rsatkich-lari
2023-yil						
Talabalar tadbirkorli-gini rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish	Biznesni boshlash va rivojlantirish uchun zarur bo‘lgan maxsus bilim va ko‘nikmalar-ni egallashni ta'minlash.	2021-2022 o‘quv yilida qabul qilingan talabalar uchun o‘quv dasturiga o‘zgartirish kiritish va 2022-2023 yillarda qabul qilingan talabalar uchun tadbirkorlik bilan bevosita bog‘liq fanlarni joriy etish	-	2023-2027-yillar davomida	O‘quv bo‘limi	Tadbirkorlik faoliyatini shakllantirish
2024-yil						
Kasbiy bilimlarni olish	Tadbirkor-ning xarakteri va shaxsiyati-ning asosini tashkil etuvchi keng ko‘lamli fazilatlarni rivojlantirish	Tadbirkor-likni qo‘llab-quvvatlash markazini tashkil etish.	O‘quv xonalari, maslahatxo-nalar, texnik jihozlar	2024-2027-yillar davomida	Iqtidorli talabalar ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil etish bo‘limi	Kasbiy bilim va ko‘nikmalarni rivojlantirish.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union
TRIGGER: 617309-EPP-1-2020-1-SK-EPPKA2-CBHE-JP

2025-yil						
Talabalarni moliyaviy qo‘llab-quvvatlash	Universitet-ning moddiy-texnik bazasini mustah-kamlash (tadbirkor-likka oid yangi adabiyotlar bilan ta'minlash)	Yosh tadbirkor-larning biznes g‘oyalarini amalga oshirish uchun investit-siya va venchur kompa-niyalarni jalb etishga ko‘makla-shish	Kerakli materiallar-ni sotib olish uchun moliyaviy resurslarni jalb qilish	Doimo	Iqtidorli talabalar ilmiy-tadqiqot faoliyati-ni tashkil etish bo‘limi	O‘z biznesini rivojlantirish, mahsulot ishlab chiqarish, aholi ehtiyojlarini qondirish
2026-yil						
Tajribali tadbirkor-lar bilan hamkorlik-da ishlarni muvofiqlas-htirish	Tadbirkorli-k faoliyati bilan shug‘ullan-moqchi bo‘lgan talabalarga davlat tomonidan berilgan imtiyozlar-dan qanday foydala-nish haqida	Talabalar-ning tadbirkor-lik faoliyatini jalb qilish va rivojlanti-rish uchun munta-zam ravishda o‘quv va seminar-lar o‘tkazish	Xodimlarni malakasini rivojlanti-rish	Doimo	Iqtidorli talabalar ilmiy-tadqiqot faoliyati-ni tashkil etish bo‘limi	Rag‘batni oshirish, hamkorlikni rivojlantirish.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union
TRIGGER: 617309-EPP-1-2020-1-SK-EPPKA2-CBHE-JP

	maslahat berish					
2027-yil						
Tadbirkorlikni rivojlantirish bo‘yicha xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik qilish	Universitetimizda talabalarning biznes tashabbuslariboshlang‘ich loyihalari va harakat tadqiqotlari natijalarini amalga oshirishni qo‘llabquvvatlash, ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish sohalarida yosh tadbirkorlarning loyihalarini har tomonlama qo‘llabquvvatlash.	Xalqaro kompaniyalar bilan aloqalarni o‘rnatish.	Venchur kapital kompaniyalari bilan munosabatlarni shakllantirish va mustahkamlash.	Doimo	Iqtidorli talabalar ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil etish bo‘limi	Chet elda mahsulot sotish imkoniyati